

Ірина Євченко

ПРОЕКТИВНІ МЕТОДИКИ:

З КИМ? НАВІЩО? ЯК?

Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова
Факультет педагогіки і психології
Кафедра психології і педагогіки

ІРИНА ЄВЧЕНКО

**ПРОЕКТИВНІ
МЕТОДИКИ:
З КИМ? НАВІЩО? ЯК?**

Кам'янець-Подільський – 2017

УДК 159.98.07(072)

ББК 88.4я73

Є27

ISBN 978-617-7381-34-0

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (протокол № 5 від 27 лютого 2017 року)

Рецензенти:

Максименко С. Д. – доктор психологічних наук, професор, академік НАПН України, директор Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України

Маслюк А. М. – кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України

Євченко І. М.

Проективні методики: з ким? навіщо? як? – 2-е вид., стереотип. / І. М. Євченко. – Кам'янець-Подільський : Друкарня «Рута», 2017 – 224 с.

ISBN 978-617-7381-34-0

У посібник увійшли як відомі, так і маловідомі широкому загалу проективні методики, які використовуються в практичній психології для діагностики особистості. Пропонується чітка, логічна структура їх застосування, що слугуватиме запорукою професійної інтерпретації отриманих результатів. Посібник призначено для студентів та практичних психологів.

ЗМІСТ

СЛОВО ДО ЧИТАЧА	5
ВСТУП	6
МЕТОДИКА «НЕІСНУЮЧА ТВАРИНА»	23
МЕТОДИКА «МАЛЮНОК ЛЮДИНИ»	41
МЕТОДИКА «МАЛЮНОК СІМ'Ї»	66
МЕТОДИКА «ДИНАМІЧНИЙ (КІНЕТИЧНИЙ) МАЛЮНОК СІМ'Ї»	79
МЕТОДИКА «СІМ'Я ТВАРИН»	85
МЕТОДИКА «БУДИНОК. ДЕРЕВО. ЛЮДИНА»	90
МЕТОДИКА «АВТОПОРТРЕТ»	117
МЕТОДИКА «ЛЮДИНА ПІД ДОЩЕМ»	123
МЕТОДИКА «СХОДИНКИ»	141
МЕТОДИКА «ЛЮДИНА, ЯКА ЗРИВАЄ ЯБЛУКО З ДЕРЕВА»	145
МЕТОДИКА «ТРИ ДЕРЕВА»	150
МЕТОДИКА «СЛОН»	151
МЕТОДИКА «КАКТУС»	153
МЕТОДИКА «Я КЛУМБА»	155
МЕТОДИКА «Я КРІСЛО»	156

МЕТОДИКА «КУЛЬКИ»	157
МЕТОДИКА «ДЕРЕВО».....	159
МЕТОДИКА «БАРАНЕЦЬ У ПЛЯШЦІ»	161
МЕТОДИКА «ДЕРЕВО В БУРЮ»	168
МЕТОДИКА «ЗІРКИ ТА ХВИЛІ».....	171
МЕТОДИКА «КРАСИВИЙ МАЛЮНОК»	177
МЕТОДИКА «РУКИ» (HAND-TEST).....	180
МЕТОДИКА «ВУЛКАН»	186
МЕТОДИКА «ДВА БУДИНОЧКИ»	188
МЕТОДИКА «СТРАХИ В БУДИНОЧКАХ»	190
МЕТОДИКА «МАЛЮВАННЯ ПАЛЬЦЯМИ»	194
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	206
ДОДАТКИ	208

МЕТОДИКА «НЕІСНУЮЧА ТВАРИНА»

Вік: 5 +. Автор: Майя Дукаревіч.

Методика «Неіснуюча тварина» розроблена М. З. Дукаревіч у 1970 роках. А вперше автор методики «Неіснуюча тварина» змогла опублікувати свою працю лише в 1990-х. Застосування тесту «Неіснуюча тварина» в основному розраховане на дослідження психомоторного зв'язку та стану психіки – головним чином виявлення прихованих емоцій – у дітей від п'яти років і дорослих. Є однією з найбільш інформативних проєктивних методик і може широко застосовуватися для психологічного обстеження, зазвичай, як і більшість методик, вимагає об'єднання з іншими методами як батарейний інструмент дослідження.

Існують модифікації тесту, які є додатковими до тесту «Неіснуюча тварина» й застосовуються з метою уточнення емоційного стану. Це такі тести як «Зла тварина», «Щаслива тварина» й «Нещаслива тварина».

Тест «Зла тварина» дозволяє виявити прихований агресивний і депресивний стан; «Щаслива тварина» розповідь про цінності й прагненнях; «Нещаслива тварина» показує ступінь стійкості до стресів різного роду.

Матеріали: аркуш білого паперу формату А 4, простий олівець середньої жорсткості, ластик.

Інструкція. «Придумайте й намалюйте тварину, яка не існує й якої не існувало ніколи раніше, а також не існувало ні в кіно, ні в мультфільмах, ні в казках, ні в комп'ютерних іграх і назвіть її неіснуючою назвою».

Зпитання:

- Де Ваша тварина живе?
- Чим вона харчується?
- В яку частину доби вона активна?
- Що вона любить робити?

- вербальна агресія (жало, паща, зуби, вивергає вогонь).

Іноді тварина має агресивні пристосування, але характер їх використання буде вказувати не на агресію, а на страх агресії. Розпізнати це допоможе інтерпретація бесіди. Якщо людина говорить, що це потрібно щоб захищатися, оборонятися й т.д., то можна говорити про страх агресії.

Ознаки агресії в розповіді:

- злий характер;
- харчується тваринами, людьми;
- очевидні вказівки на агресію (руйнувати, ламати, вбивати, поїдати), причому, якщо ознаки агресії не спостерігаються в поведінці, а лише на малюнку, і в розповіді їх немає – це пригнічена агресія;

- віддалене місце проживання;
- самотність тварини.

Інтерпретація здійснюється в результаті послідовного аналізу наступної інформації:

Натиск олівця	Слабкий – астения, пасивність, іноді депресивний стан.
	Сильний – емоційна напруженість, ригідність, імпульсивність.
	Надсильний (олівець рве папір) – конфліктність, гіперактивність, іноді агресивність, сильне збудження.
	Один елемент малюнка різко продавлений – вказує на що конкретно найбільше спрямована тривога, негативні емоції.
Особливості ліній	Штрихові – тривожність як риса особистості.
	Множинні – тривога як стан на момент обстеження, стресовий стан, іноді імпульсивність.
	Ескізні – прагнення контролювати свою тривогу, тримати себе в руках.